Cyngor Cynulleidfa Cymru y BBC

CYFRINACHOL **CADARNHAWYD**

COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD YNG NGHANOLFAN DDARLLEDU'R BBC, LLANDAF, CAERDYDD DDYDD GWENER 2 MAI 2008

Yn bresennol:

Aelodau'r Cyngor Cynulleidfa:

Janet Lewis Jones (Cadeirydd ac Ymddiriedolwr Cenedlaethol dros Gymru)
Jane James
Dafydd Whittall
Arun Midha
Roy Grant
Nicola Branson
Teresa Rees
Sangeet Bhullar
Alexandra McMillan
Carl Cooper

Staff BBC Cymru Wales:

Menna Richards, Rheolwr BBC Cymru Wales
Clare Hudson, Pennaeth Rhaglenni (Saesneg)
Keith Jones, Pennaeth Rhaglenni (Cymraeg) a Chyfryngau Newydd
Mark O'Callaghan, Pennaeth Newyddion a Materion Cyfoes
Cathryn Allen, Pennaeth Datblygu Darlledu
Rhodri Talfan Davies, Pennaeth Marchnata, Cyfathrebu a Chynulleidfaoedd BBC Cymru Wales

Staff Llywodraethu ac Atebolrwydd Cymru, Ymddiriedolaeth y BBC:

Karl Davies, Pennaeth Llywodraethu ac Atebolrwydd Cymru
Siôn Brynach, Ymgynghorydd Atebolrwydd Cymru
Clair Baguley, Cynorthwy-ydd Adrannol, Llywodraethu ac Atebolrwydd Cymru

Yn gwasanaethu:

Mike Arnold, Rheolwr Technegol Adran Newyddion BBC Cymru Wales (ar gyfer eitem 34)
Clare Luke, Rheolwr Ymchwil Uned Ymddiriedolaeth y BBC (ar gyfer eitem 35)

31. YMDDIHEURIADAU A CHYHOEDDIADAU

Dennis Gethin
Andrew Carter

32. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL AC UNRHYW FATERION SY'N CODI OHONYNT

Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod llawn a chywir o'r cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 4 Ebrill 2008.

33. ADRODDIADAU

Yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol
Hysbysodd yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol y Cyngor ei bod wedi mynychu un o gyfarfodydd Cyngor Cynulleidfa'r Alban, a dywedodd bod y cyfarfod wedi bod yn gyflwyniad defnyddiol i'r modd y mae'r Cyngor hwnnw'n gweithredu. Hysbysodd y Cyngor y byddai Cyngor Cynulleidfa Cymru'n cynnal adolygiad o'i weithgareddau a'i ddulliau gweithredu ei hun yn ei gyfarfod nesaf.

Hysbysodd yr Ymddiriedolwr y Cyngor ei bod wedi cynnal cyfarfod ag arweinydd y Blaid Geidwadol yng Nghymru, Nicholas Bourne AC, ac y byddai'n cyfarfod ag aelodau seneddol Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yn fuan.

Roedd yr adroddiad a gynhyrchwyd gan Ron Neill ynghylch yr ychydig enghreifftiau o'r adegau pan oedd y BBC wedi camarwain ei wylwyr wedi cael ei gyflwyno i Ymddiriedolaeth y BBC, a dywedodd yr Ymddiriedolwr y byddai'n rhoi adroddiad manylach i'r Cyngor yn ei gylch ar ôl cael ymateb ffurfiol y Bwrdd Gweithredol i'r adroddiad.

Roedd yr Adolygiad mewn perthynas â Chyflenwi'r Rhwydwaith yn profi i fod yn fwy cymhleth nag y rhagwelwyd, ac un o'r anawsterau oedd cytuno ar ddiffiniad ar gyfer gwaith cynhyrchu 'y tu allan i Lundain'. Dywedodd bod rhai yn awyddus i fabwysiadu diffiniad Ofcom sy'n ddiffiniad mwy heriol na'r un a ddefnyddiwyd gan y BBC yn y gorffennol.

Roedd yr Ymddiriedolaeth wedi cymeradwyo strategaeth dechnoleg a oedd yn cynnwys cyllideb am 3 blynedd, a dywedodd yr Ymddiriedolwr ei bod o'r farn ei bod yn strategaeth dda.

Dywedodd bod cynllun gwaith yr Ymddiriedolaeth i'r dyfodol wedi'i gytuno.

O ran Adolygiad Gwasanaeth yr Ymddiriedolaeth o Raglenni i Blant, cytunwyd nad oedd darpariaeth S4C i blant yn rhan ffurfiol o'r gwasanaeth ac felly, ni fyddai'n cael ei hystyried yn ffurfiol yn rhan o'r Adolygiad hwn. Yn hytrach, caiff ei hystyried yn rhan o gynllun rhaglenni BBC-S4C. Fodd bynnag, byddai'r tîm a oedd yn cynnal yr Adolygiad o'r Gwasanaeth yn ystyried y rhaglenni i blant a oedd yn cael eu cynhyrchu gan y BBC i'w darlledu gan S4C.

Hysbysodd yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol y Cyngor y byddai'n rhoi tystiolaeth i Bwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol ym mis Mehefin.

Roedd yr Ymddiriedolwr wedi cymryd rhan mewn rhaglen ffonio mewn ar Radio Wales ym mis Ebrill, a dywedodd ei bod yn galonogol bod nifer o'r cwestiynau a godwyd yn rhai yr oedd Cyngor Cynulleidfa Cymru wedi tynnu sylw atynt a mynd i'r afael â nhw eisoes. Byddai'n cymryd rhan mewn rhaglen ffonio mewn ar Radio Cymru ym mis Mehefin.

Adroddiad Rheolwr Cymru
Roedd y Rheolwr wedi cael cyfarfodydd â dau aelod o Bwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol. Roedd yn ymddangos bod modd gweld i ba gyfeiriad yr oedd ystyriaethau'r Pwyllgor yn mynd, gyda chwestiynau'n ymwneud â lluosogrwydd a'r modd y caiff Cymru ei phortreadu ar y rhwydwaith yn dod i'r amlwg.

Cafwyd ar ddeall bod 5 cais wedi'u cyflwyno yn ystod y diwrnodau diwethaf am yr arian yr oedd Llywodraeth y Cynulliad yn ei ddarparu ar gyfer cynhyrchu papur newydd Cymraeg (ar-lein). Roedd hyn yn arwydd ei bod yn ymddangos bod cryn dipyn o ewyllys gwleidyddol i gynyddu lluosogrwydd yn y cyfryngau yng Nghymru.

Hysbysodd Rheolwr Cymru'r Cyngor y byddai'n mynd i gyfarfod brecwast ag Aelodau Seneddol Cymru'r wythnos ganlynol, a nododd hefyd bod seremoni wobrwyo BAFTA Cymru wedi bod yn llwyddiant ysgubol a bod BBC Cymru Wales wedi ennill sawl gwobr.

Diwrnod Cynghorau Cynulleidfa Ymddiriedolaeth y BBC
Diolchodd yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol i Jane, Nicola a Dafydd am gynrychioli Cyngor Cynulleidfa Cymru yn y digwyddiad.

Wrth adrodd yn ôl ar y diwrnod dywedont bod y sesiwn wedi bod yn ddefnyddiol. Roedd rhannu adroddiadau ar flaenoriaethau cyffredin wedi bod yn ddatblygiad defnyddiol iawn. Roedd Cyngor Cynulleidfa'r Alban wedi arwain ar faterion yn ymwneud â Chyflenwi'r Rhwydwaith, roedd Cyngor Cynulleidfa Gogledd Iwerddon wedi arwain ar y modd y caiff y gwahanol rannau o'r DU eu portreadu ar deledu a radio'r Rhwydwaith, ac roedd Cyngor Cynulleidfa Cymru wedi arwain ar y ddarpariaeth ddigidol. Dywedwyd ei bod yn ymddangos bod aelodau'r Ymddiriedolaeth yn dangos mwyfwy o ymwybyddiaeth erbyn hyn o natur real a difrifol y broblem sy'n golygu bod rhai pobl yn cael eu hamddifadu o ddarpariaeth ddigidol a mynegwyd gobaith y byddai rhywbeth yn cael ei wneud ynghylch hyn yn awr.

Yn ogystal, trafodwyd mater a godwyd gan Gyngor Cynulleidfa Cymru ynghylch cydgomisiynu gan y Rhwydwaith a'r Gwledydd a'r Rhanbarthau.

Atgoffodd Pennaeth Llywodraethu ac Atebolrwydd Cymru'r Cyngor y byddai, yn y dyfodol, yn gosod blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn ganlynol ym mis Rhagfyr ac y byddai hyn yn golygu hefyd y byddai angen cael ffocws arall i Ddiwrnod y Cynghorau Cynulleidfa. Atgoffodd y Cyngor hefyd y byddai gweithgor allgyrraedd y Cyngor yn cyfarfod ar 5 Mehefin ac y byddai canlyniadau trafodaethau'r gweithgor yn cael eu bwydo i gynllun gweithredu Cynyddu Effeithiolrwydd y Cynghorau Cynulleidfa a ffurf Diwrnod Cynghorau Cynulleidfa'r Ymddiriedolaeth yn y dyfodol.

34. CYNNYDD MEWN PERTHYNAS Â'R CYNIGION AR GYFER BBC LLEOL/LOCAL
Hysbysodd Mike Arnold, Rheolwr Technegol Adran Newyddion BBC Cymru Wales y Cyngor bod hwn yn un o'r prosiectau mwyaf uchelgeisiol a chyffrous yr oedd Gwledydd a Rhanbarthau'r BBC wedi bod ynghlwm wrtho. Dangosodd fap o'r rhyngwyneb i'r Cyngor, ac eglurodd mwy am strwythur canolog pum botwm y gwasanaeth hwn, sef newyddion, chwaraeon, y tywydd, teithio a chynnwys cymunedol. Eglurodd sut y byddai'r gwasanaeth yn gweithio trwy ddweud y gallai cynnwys cymunedol gynnwys deunydd megis cyswllt â'r rhaglen *Coast* ar deledu'r Rhwydwaith, a oedd yn rhoi cyfarwyddiadau ar gyfer llwybrau cerdded y gallai'r gynulleidfa eu defnyddio ar ôl gwylio'r rhaglen.

Gydag amser gellid ymestyn y gwasanaeth i gynnwys darpariaeth ar ddyfeisiau symudol megis ffonau symudol. Byddai'r gwasanaeth hefyd yn cynnwys cysylltiadau â sefydliadau newyddion allanol, megis papurau newydd lleol, gan gynnwys papurau newydd wythnosol lleol ym mhob rhan o Gymru.

Dywedodd y Rheolwr Technegol bod dulliau newydd o weithio'n cael eu harchwilio yn rhan o'r datblygiad hwn, a bod newyddiadurwyr fideo'n cael eu defnyddio hefyd i ddrafftio testunau ar gyfer gwefan *bbc.co.uk*. Roedd 10 gwasanaeth yn cael eu cynllunio ar gyfer 5 ardal yng Nghymru – ac roedd y safleoedd yn cyd-fynd â'r ardaloedd *Lleol i Mi / Where I live* presennol, a oedd yn eu tro yn seiliedig ar ranbarthau'r Cynulliad Cenedlaethol. Roedd gwaith ymchwil y Llywodraeth yn y gorffennol wedi dangos y pwysigrwydd yr oedd pobl yn

ei roi ar gymunedau lleol, ac ymddengys bod y canfyddiad hwn yn cryfhau yn ôl y gwaith ymchwil a gynhaliwyd yn fwy diweddar gan y Gymdeithas Hansard a'r Comisiwn Etholiadol.

Yn ogystal, gwelwyd bod y dirwedd ddarlledu'n newid a bod yr hen fodel o ddarpariaeth newyddion llinellol yn dirywio'n araf, a bod angen gwneud rhywbeth i fynd i'r afael â hyn. Dywedodd wrth y Cyngor nad oedd hyn yn golygu nad oedd lle i fwletinau newyddion yn yr arlwy ar gyfer y teledu yn y dyfodol, ond yn hytrach bod angen darparu newyddion yn ôl y galw hefyd. Roedd cyflwyno gwasanaeth lleol yn gwbl gyson â Dibenion Cyhoeddus y BBC, a byddai'r gwasanaeth hwn yn helpu i gyflawni pob un o'r Dibenion i ryw raddau.

Yn y dyfodol, y gobaith oedd y byddai newyddiadurwyr wedi'u gwasgaru'n fwy cyfartal ar draws pob rhan o Gymru ac y byddai hyn yn arwain at gynhyrchu cryn dipyn o ddeunydd a allai gael ei ddefnyddio hefyd mewn rhaglenni megis *Newyddion* a *Wales Today*.

Hysbyswyd y Cyngor y byddai'r gwasanaeth BBC Lleol/Local newydd yn cynnwys y gwasanaethau *Lleol i Mi/Where I live* presennol. Ar hyn o bryd fodd bynnag, ni fyddai agenda olygyddol y gwasanaethau Cymraeg yr un fath ag agenda olygyddol y gwasanaethau Saesneg o angenrheidrwydd, ac mae'n eithaf tebygol y bydd y gwasanaethau Cymraeg a Saesneg yn wahanol iawn i'w gilydd.

Hysbyswyd y Cyngor bod disgwyl i Ymddiriedolaeth y BBC ystyried y cynigion ar gyfer BBC Lleol/Local mewn cyfarfod yn y dyfodol agos. Roedd disgwyl hefyd y byddai ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r cynigion yn cychwyn yn fuan ar ôl hynny ac y byddai Cyngor Cynulleidfa Cymru'n cael y cyfle i ystyried y cynigion ar yr adeg honno. Y gobaith oedd y byddai canlyniad unrhyw Brawf o Werth Cyhoeddus a phenderfyniad terfynol yn cael eu cyhoeddi yn ystod gwanwyn 2009.

Gofynnodd y Cyngor ynghylch yr ardal ddaearyddol a oedd yn gallu cael darpariaeth band llydan ar draws Cymru, a pha effaith y byddai hyn yn debygol o'i chael ar fynediad. Ymatebodd y tîm rheoli trwy ddweud ei bod yn bwysig bod cymaint o'r deunydd ag sy'n bosibl ar gael i gynifer o bobl ag sy'n bosibl. Nodwyd hefyd bod tystiolaeth yn dangos bod technolegau'n cael eu cydgyfeirio, a'i bod yn debygol y byddai setiau teledu a chyfrifiaduron yn cynnig mynediad tebyg i ddeunydd darlledu mewn ychydig flynyddoedd.

35. AROLWG YR YMDDIRIEDOLAETH O GYLCHOEDD GWAITH DIBENION Y BBC

Croesawyd Clare Luke, Rheolwr Ymchwil Uned Ymddiriedolaeth y BBC i'r cyfarfod. Atgoffodd Cyngor Cynulleidfa Cymru ynghylch rhai o amcanion y gwaith ymchwil a gynhaliwyd yn 2007 a oedd wedi cynnig gwybodaeth allweddol i'r Ymddiriedolaeth wrth iddi gwblhau ei gwaith ar Gylchoedd Gwaith Dibenion y BBC. Yn 2008, amcanion y gwaith ymchwil oedd sefydlu meincnodau ar gyfer monitro'r modd y caiff Dibenion Cyhoeddus y BBC eu cyflawni, ac adnabod tueddiadau yn agweddau cynulleidfaoedd y BBC tuag at y Gorfforaeth.

Hysbysodd y Cyngor bod cymeradwyaeth gyffredinol i'r BBC ar ei huchaf yng Nghymru a'i bod yn uwch na chyfartaledd cyffredinol y DU. Dywedodd ei bod yn amlwg o'r gwaith ymchwil bod yr ymatebwyr yn rhoi cryn bwyslais ar ddarpariaeth newyddion ac addysg y BBC, yn ogystal â'i rôl o ran gwella dealltwriaeth o wleidyddiaeth, ond dywedodd mai dim ond 42% o'r ymatebwyr a oedd o'r farn bod Rhwydwaith y BBC yn dda am bortreadu Cymru i bobl eraill yn y DU.

Roedd yr arolwg hefyd yn mynd i'r afael â'r mater ynghylch sicrhau 'BBC ar gyfer POB cynulleidfa'. Un amcan oedd adnabod y cynulleidfaoedd hynny nad ydynt yn cael gwasanaeth digonol. Dylai'r BBC gynnal y gwerth canfyddedig ymysg y rhai sy'n fawr eu cymeradwyaeth, a chynyddu'r gwerth ymysg y rhai hynny y mae eu cymeradwyaeth yn ganolig neu'n isel. Roedd y rhai a oedd yn fawr eu cymeradwyaeth yn cynnwys menywod (yn enwedig menywod h n) a'r rheiny yn nosbarthiadau cymdeithasol ABC1 (yn enwedig y rhai h n). Roedd y rhai hynny a oedd yn isel eu cymeradwyaeth yn cynnwys pobl ganol oed, dynion C2DE a'r rheiny a oedd yn byw yn yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Rhoddwyd sylw i'r defnydd o'r gwasanaeth a gwerth am arian hefyd. Roedd teledu'r BBC yn cyfrif am oddeutu dwy ran o bump o'r ffigyrau gwylio, a dywedodd ychydig dros hanner yr ymatebwyr eu bod yn cael gwerth da am yr arian yr oeddent yn ei dalu am ffi'r drwydded deledu.

Yn ogystal ag ystyried dosbarthiad y cyfranogwyr yn ôl y mesurau mwy traddodiadol megis rhyw, dosbarth cymdeithasol a chefndir ethnig, roedd yr arolwg yn gofyn i'r cyfranogwyr nodi p'un a oeddent yn byw mewn ardal drefol neu ardal wledig.

Defnyddiwyd hunaniaeth genedlaethol, tueddfryd rhywiol, ffydd a phobl ag anableddau fel dangosyddion ar gyfer yr arolwg hefyd.

Roedd y gwaith ymchwil yn ystyried y gwasanaethau sy'n cystadlu â'r BBC hefyd, a gofynnwyd i'r ymatebwyr a fyddent yn gweld eisiau'r gwasanaethau hynny pe byddent yn diflannu. Y prif grwpiau o bobl a fyddai'n gweld eisiau ITV pe byddai'n diflannu oedd yr ymatebwyr iau, a menywod iau yn enwedig. Roedd y rheiny a fyddai'n gweld eisiau Channel 4 hefyd yn cynnwys cynulleidfaoedd iau. Nododd cyfranogwyr o gefndir ethnig lleiafrifol y byddent yn gweld eisiau SKY pe na byddai'n bodoli bellach.

Roedd yr arolwg yn un eang iawn, ac roedd gwaith yn parhau i gael ei wneud i dynnu'r holl wybodaeth o'r gwaith ymchwil hwn.

Gofynnwyd i'r Rheolwr Ymchwil a oedd yr arolwg yn gwahaniaethu rhwng siaradwyr Cymraeg a'r di-Gymraeg. Dywedodd y Rheolwr Ymchwil bod hwn wedi bod yn un o'r dangosyddion yn yr arolwg, ond bod angen gwneud mwy o waith i ddarganfod y gwahaniaethau rhwng y grwpiau hyn.

Yn ogystal, gofynnwyd i'r Rheolwr Ymchwil a oedd gwahaniaeth rhwng canfyddiad a realiti o safbwynt deall pa mor dda yr oedd y BBC yn llwyddo i wireddu'r Dibenion. Nodwyd y byddai'n anodd iawn nodi'r gwahaniaeth hwn.

36. ADOLYGIAD OFCOM O DDARLLEDU FEL GWASANAETH CYHOEDDUS

Gan gyfeirio at rai o'r pwyntiau diddorol a oedd wedi codi yn ystod y drafodaeth anffurfiol a gafwyd â Chyfarwyddwr Ofcom Cymru y noson flaenorol, pwysleisiodd yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol bwysigrwydd y drafodaeth hon.

Hysbysodd y Cyngor bod amser yn brin gan fod dyddiad cau Ofcom ar gyfer cyflwyno ymatebion i'r ymgynghoriad ar 19 Mehefin. Dywedodd ei bod hi'n gobeithio y gallai sylwadau Cyngor Cynulleidfa Cymru ddylanwadu ar drafodaeth yr Ymddiriedolaeth, a dywedodd y byddai'n gweithio â Phennaeth Llywodraethu ac Atebolrwydd Cymru er mwyn paratoi cyflwyniad drafft i'r Ymddiriedolaeth erbyn 13 Mai. Gofynnwyd i aelodau Cyngor Cynulleidfa Cymru ymateb i'r drafft hwnnw a chynnig sylwadau arno erbyn 12 Mai. Pwysleisiodd bod llais

y Cyngor Cynulleidfa'n hanfodol yn y drafodaeth hon er mwyn sicrhau bod modd pwysleisio'r materion hynny a oedd o bwys arbennig yng Nghymru ac i Gymru.

Rhoddodd Pennaeth Marchnata, Cyfathrebu a Chynulleidfaoedd Cymru gyflwyniad i'r Cyngor a oedd yn tynnu sylw at rai o'r prif faterion yr oedd Ofcom yn mynd i'r afael â nhw yn ei Adolygiad o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus. Dywedodd bod y materion hyn yn cynnwys y canlynol: a oedd y darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn darparu'r hyn yr oedd cynulleidfaoedd yn ei ddisgwyl ganddynt; a oedd angen ymyrraeth barhaol yn y farchnad; a oedd cyfleoedd newydd ar gael i ddarparu gwasanaeth cyhoeddus o'r fath; ac a oedd angen gwasanaeth a oedd wedi'i deilwra'n arbennig i fynd i'r afael ag anghenion penodol yng Nghymru. Hysbysodd y Cyngor bod grymoedd marchnad sylweddol ar waith a bod refeniw hysbysebu ar gyfer darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus masnachol yn gostwng.

Wrth amlinellu'r sefyllfa bresennol o ran Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru, dywedodd y Pennaeth Marchnata, Cyfathrebu a Chynulleidfaoedd bod y darparwyr yn cynnwys BBC Cymru Wales (teledu, radio ac ar-lein), teledu Cymraeg S4C (gan gynnwys deunydd gan y BBC) ac ITV Wales a fyddai'n darparu 5 awr o newyddion a 3 awr o gynnyrch nad yw'n newyddion bob wythnos o 2009 ymlaen.

Yna rhannodd y Pennaeth Marchnata, Cyfathrebu a Chynulleidfaoedd wybodaeth am rai o'r safbwyntiau a gasglwyd gan Ofcom yn ystod y gwaith ymchwil a gyfrannodd at ddogfen ymgynghori Cam Un yr adolygiad. Roedd aelodau o'r gynulleidfa yng Nghymru wedi dweud wrth Ofcom bod 'newyddion rhanbarthol o ansawdd da yn bwysig'. Dywedodd 81% o'r ymatebwyr bod hyn yn bwysig, ond dim ond 57% ohonynt oedd yn fodlon â'r ddarpariaeth bresennol. Dywedodd yr ymatebwyr ei bod yn bwysig cael rhaglenni rhanbarthol, heblaw rhaglenni newyddion, o ansawdd da hefyd - dywedodd 73% bod hyn yn bwysig, ond dim ond 42% oedd yn fodlon â'r ddarpariaeth. Gofynnwyd i'r ymatebwyr hefyd a oedd portreadu Cymru ar draws y DU yn bwysig. Roedd 69% ohonynt yn ystyried hyn yn bwysig (yr un ffigwr â'r Alban) ond dim ond 40% oedd yn fodlon.

Hysbysodd y Cyngor bod dadansoddiad Ofcom o'r sefyllfa yng Nghymru yn cydnabod bod y 3 darlledwr yn darparu cynnyrch teledu cadarn i Gymru, ond bod darpariaeth y wasg genedlaethol (gwasg genedlaethol Cymru) yn wan. Roedd Ofcom yn cydnabod bod sefyllfa ariannol ITV Wales yn heriol ac mai bach iawn o raglenni'r rhwydwaith sy'n cael eu cynhyrchu yng Nghymru, er gwaethaf y cynnydd a wnaed gan y BBC yn y maes hwn. Yn 2006-07, nid oedd ITV na Channel 4 wedi darlledu unrhyw ddeunydd o Gymru a gomisiynwyd ar gyfer y rhwydwaith. Roedd Ofcom yn cydnabod hefyd bod cynnwys ar-lein a chynnwys lleol yn brin, ac er bod y ddarpariaeth iaith Gymraeg ar S4C yn sicr, dewis cyfyngedig oedd ar gael o safbwynt newyddion. Yn ogystal, hysbysodd y Cyngor mai darlledwr masnachol annibynnol sydd â'r drwydded ar gyfer sianel 3 yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, sy'n wahanol i'r sefyllfa yng Nghymru lle'r oedd yn rhan o ITV ccc.

Er bod Ofcom wedi cydnabod y materion ariannol a oedd yn wynebu ITV yng Nghymru, roedd yn rhaid gofyn o ble y byddai unrhyw arian ychwanegol yn dod? Roedd cynigion presennol Ofcom yn ystyried trethu uniongyrchol (fel yn achos S4C), ffi'r drwydded deledu (rhannu'r asedau ymysg darlledwyr, neu ddefnyddio dull tebyg i ffi'r drwydded deledu i godi arian i ddarlledwyr eraill ar wahân i'r BBC), pwyslais parhaol ar asedau rheoliadol e.e. sbectrwm, a chodi ardollau ar ddiwydiant megis ardollau ar Ddarparwyr Gwasanaeth Rhyngrwyd.

Yn ogystal, roedd Ofcom wedi nodi tri phrif fater o ddiddordeb arbennig i gynulleidfaoedd yng Nghymru, sef:

1. Sut yr oedd Cymru'n cael ei chyfleu i weddill y DU, a faint o raglenni ar gyfer y rhwydwaith a oedd yn cael eu cynhyrchu yng Nghymru. Dangosodd gwaith ymchwil Ofcom bod cynulleidfaoedd wedi dweud bod y materion hyn yn bwysig ac nad oedd y sefyllfa bresennol yn ddigon da. Roedd cynulleidfaoedd yng Nghymru o'r farn nad oedd newyddion y rhwydwaith ar draws y Darlledwyr Gwasanaeth Cyhoeddus yn ddigon da o safbwynt adlewyrchu a chynrychioli gwirionedd sefyllfa'r DU ar ôl datganoli - teimlad a oedd yn adleisio barn Cyngor Cynulleidfa Cymru ac Ymddiriedolaeth y BBC. Atgoffwyd y Cyngor bod tîm rheoli'r BBC yn paratoi cynlluniau i'w cyflwyno i'r Ymddiriedolaeth yn rhan o'r Adolygiad mewn perthynas â Chyflenwi'r Rhwydwaith.

2. Sut gellir cynnal dewis (lluosogrwydd) yn y newyddion a ddarlledir yng Nghymru? Pwysleisiodd Ofcom bod amrywiaeth llais a barn yn bwysig, a dywedodd ei fod wedi gofyn a allai'r BBC helpu i gefnogi hyn yng Nghymru. Ar hyn o bryd, roedd yn ymddangos mai ITV ccc oedd y dewis amlwg o safbwynt cynnig dewis arall yn lle'r BBC, ond y cwestiwn allweddol oedd a fyddai hyn yn talu ffordd i ITV yn ariannol yn yr amgylchiadau presennol, neu a fyddai angen sicrhau arian ychwanegol i gynnal hyn?

3. A ellir cynnal dewis yng Nghymru o safbwynt rhaglenni heblaw rhaglenni newyddion? Roedd *Coal House, Scrum V, The Ferret, Week in Week Out* a *Fishlock's Wildtracks* yn enghreifftiau o'r ddarpariaeth bresennol gan BBC Wales ac ITV Wales, ac roedd gan y rhaglenni hyn werth sylweddol o safbwynt gwylwyr a chynulleidfa. A fyddai Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru yn y dyfodol yn datblygu'n fonopoli o raglenni teledu ffeithiol a rhaglenni'n ymwneud â'r celfyddydau, chwaraeon a hanes gan y BBC? Roedd profiad diweddar BBC Wales yn dangos bod datblygu talent a chynhyrchu rhaglenni ar gyfer y rhwydwaith yn perthyn i'w gilydd, a bod perygl y gallai rhoi gormod o bwyslais ar faterion yn ymwneud â'r ddarpariaeth newyddion daflu'r drafodaeth ynghylch rhaglenni heblaw rhaglenni newyddion i'r cysgod . Roedd hi'n bwysig cofio bod mwy o bobl yn gwylio rhaglenni nad oeddent yn rhaglenni newyddion ar ITV Wales nag oedd yn gwylio ei raglenni newyddion.

Pwysleisiodd Pennaeth Marchnata, Cyfathrebu a Chynulleidfaoedd Cymru bod materion ynghylch rhannu ffi'r drwydded deledu ymysg darlledwyr yn debygol o chwarae rhan fawr yn y drafodaeth ynghylch Darlledu fel Gwasanaethau Cyhoeddus yn y DU, a dywedodd ei bod yn bwysig ystyried yr effaith y bydd hyn yn ei chael yng Nghymru os bydd gofyn i'r BBC yn gyffredinol gwtogi ei waith. Pwysleisiodd bod lles ehangach y BBC yn y dyfodol yn hanfodol i sicrhau lles BBC Wales yn y dyfodol, yn enwedig o gofio bod y BBC a BBC Wales yn dibynnu ar ei gilydd mewn meysydd megis cynhyrchu rhaglenni ar gyfer y rhwydwaith, newyddion, chwaraeon a'r cerddorfeydd.

Yn ogystal, hysbysodd y Cyngor bod Ofcom wedi anwybyddu materion allweddol yn ymwneud â Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus i raddau helaeth gan ei fod ond yn gyfrifol yn statudol am edrych ar Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus o safbwynt y teledu. Roedd y materion hynny a anwybyddwyd yn cynnwys i ba raddau yr oedd radio digidol DAB ar gael, egwyddor cyffredinolrwydd, darparu gwasanaethau ar-lein, darparu isadeiledd mewn ardaloedd gwledig gan gynnwys darpariaeth band llydan, rôl radio masnachol ym maes Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus a rôl gwasanaethau lleol (a oedd yn ystyriaeth bwysig yng nghyswllt Cymru, lle'r oedd y sefyllfa o ran y wasg brint ddyddiol yn parhau i fod yn wan).

Hysbyswyd y Cyngor bod Llywodraeth Cynulliad Cymru'n cynnal archwiliad o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru a fyddai'n cael ei fwydo i mewn i ymateb y Cyngor i

adolygiad Ofcom. Roedd Pwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol yn cynnal ymchwiliad hefyd a fyddai'n arwain at drafodaeth mewn sesiwn lawn yn y Cynulliad. Roedd yr Ymddiriedolwr Cenedlaethol dros Gymru a Rheolwr BBC Wales wedi cael eu gwahodd i roi tystiolaeth o flaen y Pwyllgor hwn. Roedd y materion a godwyd gyda'r Pwyllgor yn barod yn cynnwys lluosogrwydd a phrinder rhaglenni a gynhyrchwyd i'r rhwydwaith yng Nghymru. Roedd peth tystiolaeth a gyflwynwyd i'r Pwyllgor wedi awgrymu bod Ofcom yn rhy ofalus, ei fod yn canolbwyntio gormod ar y DU a'i fod wedi anwybyddu gwasanaethau ar-lein. Dywedwyd hefyd bod ystyried rôl radio a'r wasg brint yn hanfodol i unrhyw ystyriaeth o'r ddarpariaeth Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus. Dywedodd pobl eraill bod yn rhaid i Channel 4 gael ffocws newydd ar Gymru cyn y newid i deledu digidol - gan nad oedd yn bodoli o gwbl ar hyn o bryd.

Yn ei drafodaeth ddilynol roedd Cyngor Cynulleidfa Cymru o'r farn bod y materion canlynol ymysg y pwyntiau pwysicaf yr hoffai eu gwneud mewn unrhyw ymateb i'r adolygiad:

- Ni ellir gorbwysleisio pwysigrwydd rôl y BBC fel sefydliad ym mywyd cenedlaethol Cymru, ac mae darpariaeth Cymraeg a Saesneg y BBC yn ganolog i Gymru.

- Roedd y Cyngor yn croesawu'r gydnabyddiaeth gan Ofcom bod diffygion yn y ddarpariaeth Darlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus yn y gwledydd unigol, ond beirniadwyd methiant Ofcom i archwilio ac esbonio'n gywir ystyr y gair 'lluosogrwydd' ac amlinellu'n gywir a oedd yn golygu lluosogrwydd o safbwynt daearyddiaeth, newyddion, gwleidyddiaeth neu unrhyw faes arall. Roedd y Cyngor o'r farn nad oedd dogfen Ofcom yn dweud digon o bell ffordd am luosogrwydd iaith, ac ni chafwyd unrhyw gydnabyddiaeth gan Ofcom bod modd i luosogrwydd gael ei gyflawni gan amrywiol wasanaethau un darlledwr yn ogystal â gan farchnad gystadleuol.

- Sylwodd y Cyngor mai ychydig iawn yr oedd dogfen Ofcom yn ei ddweud am gynulleidfaoedd neu eu hanghenion, a'i bod yn anwybyddu'r mater ynghylch cael mynediad i'r model presennol o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus, e.e. diffyg darpariaeth Freeview lawn mewn rhannau o Gymru, a diffyg mynediad at orsafoedd radio cenedlaethol Cymru - Radio Cymru a Radio Wales - ar radio digidol DAB ar gyfer cyfran sylweddol o boblogaeth Cymru.

- Roedd y Cyngor o'r farn bod pob cynnig a oedd yn ymwneud â rhannu ffi'r drwydded deledu ymysg darlledwyr yn broblematig, nid lleiaf oherwydd y byddai'n peri dryswch ynghylch atebolrwydd.

Penderfynodd y Cyngor y dylai Cyngor Cynulleidfa Cymru geisio cael gwahoddiad i ymddangos o flaen Pwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol yn ogystal â'r Ymddiriedolwr Cenedlaethol, oherwydd gallai mewnbwn y Cyngor gynnig safbwynt arall. Ystyriwyd y byddai cyflwyniad uniongyrchol yn fwy effeithiol na chyflwyniad ysgrifenedig.

Cafwyd cytundeb ymysg aelodau'r Cyngor bod y gair 'dewis' yn well na'r term 'lluosogrwydd', ac roedd llawer o waith wedi'i wneud ar Gylchoedd Gwaith Dibenion y BBC i sicrhau bod y BBC yn rhoi gwasanaeth da i'w gynulleidfaoedd, ac yn gwneud hynny trwy gynnig dewis. Roedd y Cyngor o'r farn bod sicrhau bod amrywiaeth o leisiau'n cael eu clywed a bod democratiaeth iach yn cael ei chefnogi wrth wraidd y mater yn ymwneud â lluosogrwydd. Mynegodd y Cyngor ei bryderon ynghylch y graddau yr oedd aelodau Pwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol yn ymwybodol o'r ystod o leisiau a ddarperir gan BBC Wales.

Mynegodd y Cyngor y farn nad oedd y BBC yn endid monolithig, ond yn hytrach ei fod yn darparu ystod o leisiau yn Gymraeg ac yn Saesneg trwy ei ddarpariaeth. Dylai unrhyw gyflwyniad a baratowyd gan y Cyngor bwysleisio rhagoriaeth ac ansawdd darpariaeth BBC Wales. Roedd y Cyngor hefyd yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod Ymddiriedolaeth y BBC a Phwyllgor Darlledu'r Cynulliad Cenedlaethol yn ymwybodol o hyn.

Roedd y Cyngor o'r farn bod y ffaith bod Ofcom yn canolbwyntio ar deledu'n unig yn annigonol ar gyfer cynnal adolygiad iawn o ddarlledu fel gwasanaeth cyhoeddus, a phenderfynodd y dylai ymateb y Cyngor i'r Adolygiad bwysleisio'r angen i Ofcom ystyried y ddarpariaeth radio ac ar-lein yn rhan o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru. Roedd y Cyngor o'r farn bod yn rhaid cynnwys materion yn ymwneud â hygyrchedd (e.e. radio digidol DAB a band llydan) yn rhan o'r drafodaeth ar yr Adolygiad o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus. Cytunodd y Cyngor mai cynulleidfaoedd oedd y prif fan cychwyn ar gyfer llunio ei ymateb, a dylai'r ymateb hwnnw gynnwys y sylwadau a dderbyniwyd gan y Cyngor yn ei ddigwyddiadau allgyrraedd ar faterion megis portreadu Cymru ar y rhwydwaith, cyflenwi rhaglenni i'r rhwydwaith ac ati. Y cwestiwn allweddol ar gyfer y Cyngor wrth baratoi ei gyflwyniad oedd beth yr oedd cynulleidfaoedd yng Nghymru ei eisiau a beth yr oedd ei angen arnynt.

Pwysleisiodd y Cyngor na ddylai golli golwg ar y mater yn ymwneud â chynaladwyedd yn y dyfodol gan ei fod yn ei ystyried yn fater pwysig iawn. Roedd chwalu'r gwasanaeth yn berygl gwirioneddol, ac os collir màs critigol gallai hynny danseilio creadigrwydd y BBC yng Nghymru.

Cytunodd y Cyngor y byddai'n dymuno gweld cystadleuaeth iach i'r BBC. Fodd bynnag, penderfynodd dynnu sylw at y meysydd hynny lle'r oedd y BBC eisoes yn cynnig dewis a darparu enghreifftiau o hyn e.e. *Coal House* - a oedd yn gynhyrchiad annibynnol ond a oedd wedi arwain at gydweithredu ag adrannau mewnol i sicrhau darpariaeth ar draws y llwyfannau.

37. MATERION SYDD O FLAENORIAETH I YMDDIRIEDOLAETH Y BBC

Ni nodwyd unrhyw faterion o flaenoriaeth, a phenderfynodd y Cyngor ganolbwyntio ar ei gyflwyniad i Ymddiriedolaeth y BBC ar Adolygiad Ofcom o Ddarlledu fel Gwasanaeth Cyhoeddus.

38. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Atgoffwyd y Cyngor y byddai'r cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 6 Mehefin yng Nghanolfan Ddarlledu'r BBC, Caerdydd, ac y byddai cinio preifat yn cael ei gynnal ar gyfer aelodau'r Cyngor ar 5 Mehefin.

***